

Jeesus Kristus ütleb: Kes tahab mind teenida, peab järgnema mulle, ja kus olen mina, sinna saab ka mu teenija. Kes iganes mind teenib, seda austab mu Isa. Jh 12:26

Selles salmis avab Jeesus kristlaseks olemise olemuse üllatavalt lihtsalt. Ta ei ütle, et Tema teenimine seisneb eelkõige usuliste kohustuste täitmises või suurte ja erakordsete tegude tegemises. Tema ootus ja kutse on lihtne: „Järgne mulle.” Kristuse teenimine algab seega mitte meie tegevusest, vaid meie suhtest Temaga. Jeesus lausub need sõnad vahetult enne oma kannatusi. Seetõttu tähendab Tema järgimine valmisolekut käia armastuse, ustavuse ja enesesalgamise teed, mida Tema ise käis.

On loomulik, et inimene otsib tunnustust. Me soovime, et meie tööd ja pingutusi märgataks ning hinnataks. Ka vaimulikus elus võib tekkida kiusatus mõõta oma väärtust selle järgi, kui palju oleme saavutanud või kui palju meid tunnustatakse. Jeesus suunab aga meie pilgu mujale. Tema jaoks ei ole esmatähtis küsimus: „Kui palju sa tegid?“, vaid: „Kas sa käisid koos minuga?” Kristlik elu ei ole eelkõige rühkimine eesmärgi poole, vaid Kristuse järgimine.

Seda aitab mõista C. S. Lewise mõte: „Alandlikkus ei tähenda endast vähem mõtlemist, vaid vähem enda peale mõtlemist.” Just selline on Kristuse teenija. Ta ei keskendu pidevalt iseendale, oma saavutustele ega läbikukkumistele. Tema pilk on pööratud Kristusele. Sellest sünnib tõeline vabadus. Kui inimene ei ole enam oma elu keskpunkt, suudab ta märgata Jumalat ja ligimest. Ta saab teenida armastusest, mitte vajadusest ennast tõestada.

Sama mõtet väljendab ka püha Augustinuse kuulus lause: „Meie süda on rahutu, kuni ta leiab rahu Sinus.” Inimese rahutus tuleneb sageli sellest, et ta otsib püsivat kindlustunnet ja tunnustust sealt, kust seda ei leia. Edu kaob, tervis muutub ja inimeste arvamused vahelduvad. Kristuse läheduses elav inimene leiab aga midagi püsivat. Tema rahu ei sõltu oludest, vaid osadusest oma Issandaga. Seepärast ei ole kristliku elu keskmes küsimus, kui kaugele oleme jõudnud, vaid kellele me järgneme. Kui meie pilk püsib Kristusel, leiame ühtaegu nii tee, rahu kui ka tõelise au.

Diakon Meelis Holsting

Digifotonäitus viib rännakule läbi Kaarli kiriku ümbruse ajaloo

Milline nägi Kaarli kiriku ümbrus välja 50, 100 või isegi 150 aastat tagasi?

Kus kulgesid tänavad, millised hooned on kadunud ning kuidas on muutunud Vabaduse väljak, Kaarli puiestee, Luise tänav ja Hirvepark?

Tallinna Kaarli koguduse kodulehel avatud digifotonäitus pakub võimalust neile küsimustele vanade fotode ja postkaartide abil vastuseid otsida. Näitusel on vaated aastatest 1867–2021 ning nende kaudu saab jälgida Kaarli kiriku ümbruse ja kogu Tallinna linnapildi muutumist enam kui pooleteise sajandi jooksul.

Vanadelt fotodelt leiab nii suuri kui ka väikeseid muutusi: uusi ja kadunud hooned, tänavate ja liikluse muutumist, parke ja haljastust, monumente, hobuvankrite, busside, trammide ja trollide liikumist ning muidugi inimesi omaaegses linnakeskkonnas. Mõnel fotol võib aga üllatusega märgata, et tuttav vaade on püsinud peaaegu muutumatu.

Näituse vanimad vaated viivad 19. sajandi teise poole. Näeme, kuidas hoonestamata aladest kujunesid tänavad ja elamukvartalid, kuidas Luisenthali suvemõisa asemele

Vaade Tallinna Toomkiriku tornist 1885. aastal.

Foto: Benhard Lais. Ajalooarhiiv

tekkis uus linnakeskkond ning kuidas Kaarli kiriku ümbrus tasapisi tänapäevase ilme poole arenes. Vanimad vaated Luise tänavalt Kaarli kiriku suunas pärinevad 19. sajandi lõpust.

Toompea tänav rajati Toompealt alla 1861. aastal – aasta enne Kaarli kiriku nurgakivi panemist ja ehituse algust. Juba 1870. aasta postkaardil on see tee näha.

1885. aastal Toomkiriku tornist tehtud vaatel avaneb lai panoraam, millel võib näha ka Narva ja Haapsalu suunas kulgevat raudteed.

Wismari ja Falgi tee vahele rajati pärast vallikraavi täitmist puukool, millest kujunes hiljem kaunis Hirvepark. Vanim näitusel olev vaade pargi poolt pärineb 20. sajandi algusest.

Kaunist Kaarli kiriku juurde suunduvast puudealleest on vanim näitusel olev postkaart aastast 1889. Hilisematel aastatel leiab sellest paigast fotosid kuni tänapäevani välja. Aastatega on muutunud nii puude suurus kui ka pargipinkide kujud, kuid allee on jäänud äratuntavaks.

Põnev on jälgida ka vaadet Jaani kiriku suunal. Peetri platsile – praegusele Vabaduse väljakule – püstitati 1910. aastal ümmarguse lilleklumbi keskele Peeter I ausamas. Tänu sellele on Kaarli kirik jäädvustatud paljudele postkaartidele kuni ausamba mahavõtmiseni 1920. aastal. Näitusel leidub vaateid platsi suunal aga juba aastast 1898.

Näituse hilisematel fotodel võib märgata ka trolle. Mustamäele suunduv trolliliin mööda Endla tänavat avati 1969. aastal. 1970. aastate keskel viidi Mustamäe-suunaline liiklus Luise tänavale, välja arvatud trolli- ja bussiliiklus.

Tõnismäe, Pioneeri ja Endla tänava ristmiku äärde rajati Eesti Rahvusraamatukogu aastatel 1984–1992. Ka raamatukogu ehitust kujutaval fotodel on Kaarli kirik taustal nähtav – nii on kirik taas kord jäädvustatud ühe olulise linnaruumi muutumise ajast.

Mitmeid vaateid Kaarli kirikule leidub ka 1905. aastal rajatud tenniseväljakult.

Kaarli kirik ise on aga kogu selle muutumise keskel püsinud kindla maamärgina. Linn on tema ümber kasvanud ja muutunud, kuid kirik on ühendanud erinevaid ajastuid ja põlvkondi.

Näitus pakub avastamisrõõmu nii ajaloo huvilistele, vanade postkaartide kogujatele kui ka kõigile neile, kes tunnevad huvi Tallinna ja Kaarli kiriku ümbruse kujunemise vastu. Vanu ja uusi vaateid kõrvutades saab näha, kui palju on linn muutunud ning milliseid paiku tunneme ära ka tänapäeval.

Soovin kõigile põnevat avastamisrõõmu ja kutsun näitust jagama ka oma lähedastega. Võib-olla tunneb keegi fotodel ära mõne koha või vaate, millega seostub omaenda mälestus või mõni huvitav lugu.

Kui teie kogus leidub vanu postkaarte, fotosid või muid Kaarli kirikut ja selle ümbrust kujutavaid materjale, kutsun ka neid jagama. Iga seni avaldamata vaade aitab täiendada Kaarli kiriku ja Tallinna ajalugu ning muuta diginäituse veelgi rikkalikumaks.

Ootame nii digitaalset koopiaid kui ka täpsustusi fotode kohta. Üheskoos saame talletada väärtuslikku pärandit ka

tulevastele põlvedele.

Fotod ja postkaardid pärinevad peaaesjalikult Kaarli koguduse arhiivist, Eesti Ajaloomuuseumi, Tallinna Linnamuuseumi, Tallinna Linnaarhiivi, Eesti Rahva Muuseumi, Eesti Rahvusraamatukogu, Virumaa Muuseumide, Harjumaa Muuseumi, Eesti Arhitektuurimuuseumi, Palamuse Oskar Lutsu Kihelkonnamuuseumi ja teiste muuseumide kogudest. Uuemad fotod on teinud Erik Peinar.

Fotod ja postkaardid leiate kahelt lingilt:

<https://kaarlikogudus.ee/postkaartide-naitus-1860-1960/>

<https://kaarlikogudus.ee/postkaartide-naitus/>

Head avastamist!

Infojuht Külli Saard

KIRIKUKOOL

alustab oma tegevusega jälle septembri lõpus.

Tundides käsitleme piiblitlugusid, lapse suhet Jumalaga ja teiste inimestega, kiriku ajalugu, moraali ja eetika küsimusi ning paljusid teisi teemasid vastavalt lapse vanusele läbi rühmatöö, vestluse ja mängu.

Ühiselt tähistame kirikuaasta pühasid. Eelkõige on Kirikukool mõeldud luterliku kirikusse kuuluvate perekondade lastele, kuid tulla võivad ka kõik need, kes nende teemade vastu lihtsalt huvi tunnevad ning neid tähtsaks peavad. Tegevus toimub tsükliõppena.

Sama temaatika on teatud perioodi ajal käsitlemisel kõigis vanuserühmades eale sobiva metoodikaga. Tunnid toimuvad nädalavahetustel – kaks korda kuus pühapäeviti kell 12 koguduse maja ruumides. Kirikukooli ootame lapsi vanuses 3-15 aastat.

Ühine kirikukooli hooaja avamine toimub

21. septembril kell 10

Kaarli kirikus jumalateenistusel.

Esimene tund koguduse majas pühapäeval,

5. oktoobril kell 12.

Vajalik eelnev registreerimine: info@kaarlikool.ee
Kirikukool on osalejatele tasuta, soovi korral saab teha vabatahtliku annetuse.

Septembris alustavad tööd jälle

Kaarli Kooli HUVIRINGID,

kuhu ootame igas vanuses lapsi ja noori.

Vaata täpsemalt meie kodulehelt kaarlikool.ee

KAARLI KOOL ootab 2026. aasta sügisel

I klassi astuvaid lapsi EELKOOLI!

Kaarli Kooli eelkooli eesmärgiks on anda lastele esmane turvaline kogemus koolielust, õppida ning avastada, saada uusi teadmisi ja kogemusi nii, et esimesse klassi minek võiks olla eelkõige rõõm põneva koolitee algusest.

Eelkool alustab tundidega oktoobris.

USUSÕNASTIK. Arvud

Arvud ei tähista Piiblis ja kristlikus traditsioonis üksnes hulka. Sageli kannavad need ka sümboolset tähendust. See ei tähenda, et iga piiblitekstis esineva arvu taha tuleks otsida peidetud sõnumit. Ometi on teatud arvud seotud korduvate motiividega ning neist on kujunenud oluline osa kristlikust sümboolikast.

Kõige põhjanevam on arv **üks**. See väljendab Jumala ainulisust ja ühtsust. Iisraeli usutunnistus kuulutab: „Kuule, Iisrael! Issand, meie Jumal Issand, on ainus“ (5Ms 6:4). Kristluses ei tähenda usk kolmainu Jumalasse kolme jumala tunnistamist, vaid üht Jumalat, kes ilmutab end Isa, Poja ja Püha Vaimuna. Üks võib sümboliseerida ka kristlaste ühtsust: kuigi kogudusel on palju liikmeid, moodustavad nad ühe ihu.

Arv **kaks** seostub sageli vastandite, paaride ja tunnistamisega. Piibel kõneleb taevast ja maast, valgusest ja pimedusest, mehest ja naisest ning vanast ja uuest lepingust. Moosese seaduse järgi pidi süüdistuse kinnitamiseks olema vähemalt kaks tunnistajat ning Jeesus saatis oma jüngrid teele kahekaupa.

Kristlikus õpetuses võib arv kaks meenutada ka **Kristuse kahte loomust**. Jeesus Kristus on ühtaegu tõeline Jumal ja tõeline inimene. Need kaks loomust on temas lahutamatu ühendatud, kuid ei segune ega kaota oma eripära. Nii väljendab arv kaks kristlikus sümboolikas mõnikord mitte vastandumist, vaid kahe erineva tegelikkuse ühtsust.

Eriti oluline on kristlikus sümboolikas arv **kolm**. Selle keskmises seisab õpetus Kolmainususest – Isast, Pojast ja Pühast Vaimust. Kolm võib tähistada ka jumalikkude täiuslikkust ja sündmuse lõplikku kinnitamist. Jeesus tõusis surnuist kolmandal päeval, Peetrus salgas teda kolm korda ning ülestõusnud Kristus küsis Peetruselt kolm korda: „Kas sa armastad mind?“ Kristlikus kunstis ja liturgias kohatab sageli kolmekordseid palveid, hüüdeid ja õnnistamisvormeleid.

Arv **neli** tähistab tavaliselt loodud maailma terviklikkust. Räägitakse neljast ilmakaarest, neljast tuulest ja neljast aastaajast. Ilmutusraamatus seisab Jumala trooni ümber neli olendit, keda kristlikus kunstis hakati seostama nelja evangelistiga. Matteuse sümboliks sai inimene või ingel, Markuse sümboliks lõvi, Luuka sümboliks härg ja Johannese sümboliks kotkas. Neli evangeeliumi jutustavad ühest Kristusest, kuid vaatlevad teda erinevatest vaatenurkadest.

Arv **viis** on kristlikus sümboolikas vähem keskne, kuid seda seostatakse näiteks Kristuse viie haavaga: käte ja jalgade naelahaavade ning küljehaavaga. Sellest motiivist kujunes keskajal oluline kannatava Kristuse austamise osa. Viis võib meenutada ka Moosese viit raamatut ehk Pentateuhi.

Arv **seitse** on Piibli tähtsamaid sümboolseid arve. See

väljendab täiust, terviklikkust ja Jumala loodud korda. Loomisnädal lõpeb seitsmenda päeva, hingamispäevaga. Ilmutusraamatus kohtame seitset kogudust, seitset pitsarit, seitset pasunat ja Jumala trooni ees seisvat seitset vaimu. Kiriklikus traditsioonis räägitakse seitsmest sakramendist, seitsmest surmapatust, seitsmest vooresest ja Püha Vaimu seitsmest annist.

Seitsmega seostatakse ka **seitset peainglit**. Piibli kanoonilistes raamatutes nimetatakse nimepidi peaingel Miikaeli ning ingel Gabrieli, deuterokanoonilises Toobiti raamatus ka Rafaeli. Toobiti raamatus ütleb Rafael, et ta on üks seitsmest inglist, kes seisavad Jumala kirkuse ees. Juudi ja kristlikus apokrüüfilises kirjanduses ning hilisemas traditsioonis lisati neile veel teisi nimesid, kuid peainglite loetelud ei ole kõikjal ühesugused. Kõige sagedamini nimetatakse Miikaeli, Gabrieli, Rafaeli ja Urieli, ülejäänud nimed erinevad traditsiooniti. Seitse peainglit väljendavad eelkõige Jumalat teeniva taevase maailma täiust ja korda. Kõik kristlikud kirikud ei tunnusta siiski samasugust seitsme peaingli loendit, mistõttu tuleb eristada Piibli otseseid teateid ning hilisemaid kiriklikke ja apokrüüfilisi pärimusi.

Arv **kaheksa** sümboliseerib uut algust. Kui seitse tähistab lõpetatud loomist, siis kaheksas päev seisab justkui tavapärasest nädalast väljaspool ja viitab uuele loodule. Kristus tõusis surnuist nädala esimesel päeval, mida kristlikus mõtlemises nimetati vahel ka kaheksandaks päevaks. Seetõttu ehitati paljud vanad ristimiskirikud ja ristimisnõud kaheksanurkse kujuga: ristimine tähistab vana elu lõppu ja uue elu algust.

Arv **kümme** väljendab täielikku korda ja tervikut. Kõige tuntum näide on kümme käsku. Jeesuse tähendamisõnades esineb samuti kümme neitsit ja kümme talenti. Kuna kümme on seotud inimese kümne sõrmega, kujunes sellest paljudes kultuurides loomulik täisarv ja lõpetatuse märk.

Arv **kaksteist** sümboliseerib Jumala rahvast. Vanas Testamendis on Iisraelil kaksteist suguharu, Uues Testamendis valib Jeesus kaksteist apostlit. Ilmutusraamatu taevases Jeruusalemmas on kaksteist väravat ja kaksteist aluskivi. Kui kaksteist korrutatakse kaheteistkümne ja seejärel tuhandega, saadakse arv 144 000. Seda ei pea mõistma tingimata päästetute täpse arvuna, vaid Jumala rahva täielikkuse sümbolina.

Kristliku arvusümbolika puhul tuleb hoiduda liigsest salapärasemiseist. Piibel ei ole numbrimõistatuste kogu ja iga arvu ei tule käsitada salakoodina. Arvude sümboolsed tähendused tekivad eelkõige korduvate lugude, kujundite ja liturgilise kasutuse kaudu. Need aitavad väljendada seda, mida üksnes sõnadega on raske edasi anda: Jumala ühtsust, Kristuse jumaliku ja inimliku loomuse ühinemist, loodu korda, inimese puudulikkust, katsumuste aega ning lootust uuele ja täiuslikule maailmale.

Abiõpetaja Jaan Lahe

AUGUST KIRIKUS

USTAVUS JUMALA ANDIDE KASUTAMISEL – Igaühelt, kellele on antud palju, nõutakse palju, ja kelle hoolde on jäetud palju, sellelt küsitakse veel rohkem. Lk 12:48

P 2. AUGUST kell 10:00 Missa

E 3. AUGUST kell 13:00 Missa

T 4. AUGUST kell 17:30 Muusikaõhtu

Dariusz Bakowski-Kois – orel (Poola). Sissepääs vaba.

SOOSINGUAJAD – Önnis on rahvas, kelle Jumal on Issand, rahvas, kelle Tema on valinud enesele pärisosaks! Ps 33:12

P 9. AUGUST kell 10:00 Missa

E 10. AUGUST kell 13:00 Missa

T 11. AUGUST kell 17:30 Muusikaõhtu

Roland Voit – orel (Hagen/Saksamaa). Sissepääs vaba.

ENESE LÄBIKATSUMINE – Jumal paneb suurelistele vastu, aga alandlikele annab armu! 1Pt 5:5b

P 16. AUGUST kell 10:00 Missa

E 17. AUGUST kell 13:00 Missa

T 18. AUGUST kell 17:30 Muusikaõhtu

Tiit Kiik – orel. Sissepääs vaba.

JEESUS – MEIE AITAJA – Rudjutud pilliroogu ei murra Ta katki ja hõõguvat tahti ei kustuta Ta ära. Js 42:3

P 23. AUGUST kell 10:00 Missa

E 24. AUGUST kell 13:00 Missa

T 25. AUGUST kell 17:30 Muusikaõhtu

Markku Hekkala – orel (Soomes). Sissepääs vaba.

MEIE LIGIMENE – Kristus ütleb: „Mida te iganes olete teinud kellele tahes mu kõige pisematest vendadest, seda te olete teinud mulle.“ Mt 25:40

P 30. AUGUST kell 10:00 Missa

E 31. AUGUST kell 13:00 Missa

**EELK Tallinna Toompea Kaarli koguduses
toimub 13. septembril 2026 kell 10
KULD- JA HÖBELEERIPÜHA JUMALATEENISTUS.**

**Ootame kirikusse
kõiki 1966. ja 2001. aastal
leeris käinud koguduseliikmeid, et üheskoos Jumalat Tema
armu ja hoidmise eest tänada.**

**Kui soovite osa võtta leeri aastapäeva
tähistamisest Kaarli kirikus,
siis palume end eelnevalt registreerida
koguduse kantseleis hiljemalt 7. septembriks.**

Täpsem info tööpäeviti telefonil 5300 8086.

LEERIKOOL 2026

20. september – 6. detsember

Info ja registreerimine:

www.kaarlikogudus.ee/kogudus/leerikool/

UUENDA OMA ANDMEID

elektroonselt koguduse kodulehel või
koguduse kantseleis.

[www.kaarlikogudus.ee/koguduse-
liikmele/](http://www.kaarlikogudus.ee/koguduse-liikmele/)
[korrastame-andmeid/](#)

**Kaarli kirikut ja koguduse tegevust
saab toetada helistades numbril**

900 7755

Annetuse suurus on 5€

Annetuse toimumiseks palume helistamisel
lõpuni kuulata automaatvastaja teavitus.

Täname lahkeid annetajaid!

KOGUDUSE KANTSELEI

E, T, N kell 10–13

K kell 10–13, 14–16

R suletud

**Õpetaja Jaak Aus, abiõpetaja Jaan
Lahe, abiõpetaja Kaisa Kirikal,
diakonid: Saima Sellak-
Martinson, Tiit Zeiger, Meelis
Holsting, Elina Kivinukk.** Kohtumine
tuleb eelnevalt kokku leppida.

telefon: 5300 8086

e-post: info@kaarlikogudus.ee

kodulehekülg: www.kaarlikogudus.ee

Facebook: EELK Tallinna Toompea
Kaarli kogudus

pank: SEB EE171010022004706006

Swedbank EE392200221011214295

annetused remondi heaks:

Swedbank EE902200221040614950

annetused oreli hoolduse heaks:

Swedbank EE452200221057033689

annetused Kaarli Kooli toetuseks:

Swedbank EE332200221056298548